

För tentan 2015VT kommer endast "multiple choice-frågor" där man får ett påstående och sedan flera svarsalternativ att välja mellan, varav endast ett är rätt. Exempelvis:

2014HT

Vilka faktorer skulle ej kunna utlösa ett akut astmafall?

1. Kall luft
2. **Vitaminbrist**
3. Stress
4. **Hypoglykemi**
5. Latex

Svarsalternativ:

- A. Endast 4 är rätt.
- B. 1,2 och 4 är rätt.
- C. 2,3 och 5 är rätt.
- D. 2 och 4 är rätt.

Rätt svar: **D**.

I det här dokumentet är svarsalternativen borttagna och de rätta svaren är helt enkelt markerade med **rött**. Ha däremot i åtanke att man alltid kommer få svarsalternativ att välja mellan på multiple choice, vilket gör det hela mycket enklare.

Ta därför textfrågorna mer som instuderingshjälp och fokusera i första hand på multiple choice!

Christian har laddat upp ett dokument på GUL som heter "MultipleChoiceTest.ppt", där han förklarar själva upplägget på tentan lite mer utförligt, samt dokumentet "Instuderingsfrågor 2.0", där vissa frågor verkar komma från.

2012VT. Max: 54,5p. Godkänt: 38p (70%).

2012HT. Max: 34p. Godkänt: 24p (70 %).

2012HT-1. Omtentamen. Max: 59p. Godkänt: 41p (70 %).

2013VT

2014HT

2013VT 2014HT

Vilka symptom tillhör diagnosen "reumatoid artrit"?

- **Morgonstelhet**

- Symmetriska artriter
- Radiologiska förändringar
- Reumafaktorena är positiva
- Sek. Sjögrens symptom

2014HT

Slemhinnereaktion på bilden är ett typiskt tecken av vilken sjukdom?

- Kontaktallergi
- Diabetes mellitus
- Arteriell hypertoni
- Systemisk Lupus erythematosus
- Sjögren syndrom

2012VT 2013VT

Exanthem på bild 1 är ett typiskt tecken av vilken sjukdom?

(Patient lider av vilken sjukdom?)

(Fjärilsexanthem är ett typiskt tecken på vilken sjukdom?)

- Systematisk Lupus Erythematosus
- Nickel kontaktallergi
- Diabetes mellitus
- Arteriell hypertoni
- Sekundärt Sjögrens Syndrom

Patient lider av vad?

- **Nickel kontaktallergi**

2013VT

Vilka faktorer skulle kunna utlösa ett akut astmafall?

- **Kall luft**
- **Starka dofter**
- **Stress**
- **Latex**
- Hypoglykemi

2014HT

Vilka faktorer skulle ej kunna utlösa ett akut astmafall?

- **Vitaminbrist**
- **Hypoglykemi**
- Kall luft
- Stress
- Latex

2012VT 2012HT-1 2013VT

Möjliga följsjukdomar av Diabetes mellitus är:

(Nämn 3 möjliga följsjukdomar av diabetes mellitus)

- **Mikroangiopathie**
- **Katarakt**
- **Retinopathie**
- **Nephropathie**
- **Neuropathie**
- **Arteriosklerose**
- **(+ Hudförändringar)**

2014HT

Möjliga följsjukdomar av Diabetes mellitus är ej:

- **Artros**

- **Migrän**
- Mikroangiopathie
- Retinopathie
- Nephropatie
- Arteriosklerose

2013VT

För att behandla en anafylaxi används ej:

- **Glukos**
- **Betablocker**
- Adrenalin
- Glucocorticoid
- Antihistaminika

2012VT2014HT

En anafylaktisk chock är en livshotande tillstånd. Behandlingen sker genom att använda sig utav en kombination av vilka läkemedel?

(Hur behandlas en anafylaxi?)

- **Adrenalin**
- **Kortison**
- **Antihistaminika**
- Glukos
- Betablocker

2012VT 2013VT 2014HT

Vilken orsak kan leda till en anemi?

(Nämn 3 vanliga orsaker till anemi.)

- **Blödning**
- **Brist på vitamin B**
- **Järnbrist**
- **Hemolys**
- **Konstgjord hjärklaff**
- Hypocalcemi

2013VT 2014HT

I en allergisk reaktion kan Histamin utlösa följande reaktion:

- **Kontraktion av glatt muskulatur i bronkialsystem**
- **Vasodilation**
- **Ökat vaskulär permeabilitet**
- Ökad blödningsrisk
- Nephropati

2013VT

Till riskfaktorerna för att utveckla lungcancer tillhör ej:

- **Diabetes mellitus typ 2**
- Storrökare
- Ärftliga faktorer
- Spridd cancersjukdom
- Yrkesexposition för asbest

2012VT 2014HT

Till riskfaktorerna för att utveckla lungcancer tillhör:

(Nämn 2 kända orsaker som höjer risken för lungcancer.)

- **Stor rökare**
- **Passiv rökning**
- **Karcinogena luftföroreningar**
- **Yrkesexposition för asbest**
- **Diabetes mellitus typ 2**

2014HT

En kronisk bronkit kan vara en del av KOL syndromet. Vilka är de andra?

- **Bronchiolit**
- **Emfysem**
- **Astma**
- Inflammation i esofagus
- Katarakt

2012VT 2013VT 2014HT

En patient har en alkoholutlöst levercirros. Nu behöver du ta bort en tand pga akuta besvär. Vad räknar du med under och efter behandlingen pga grundsjukdomen?

- **Ökad blödningsrisk**
- **Ökad efterblödningsrisk**
- **Försämrade läkningsförmåga**
- **Förlängd läkningstid**
- **Förhöjd infektionsrisk**

2014HT

Kolesterol är en viktig substans i kroppens tillverkning av t.ex. cellväggar, gallsyran, vitamin D och mm. (mening 1)

Därför är det viktigt att tar upp så mycket kolesterol som möjligt pga. största delen av kroppens kolesterol kommer in till kroppen med näring. (mening 2)

- **Mening 1 är rätt. Mening 2 är fel. Kombination är fel.**

2012VT 2013VT 2014HT

Hur ska man behandla/planera behandling av en dialys patient inom tandvården?

(Nämn 3 faktorer som är vettiga för planering av tandbehandling för en patient som regelbundet går till hemodialys)

- **Kontakta dialysmottagning vid frågor angående pat hälsotillstånd**
- **Planering behandling dagen efter dialys**
- **Pga behandling med Heparin kan en efterblödning uppstå.**
- **Vid användning av antibiotika måste ev. dosering reduceras**
- Patient måste behandlas med endokardit profylax innan

2012HT 2013VT 2014HT

Sjukdomshistoria: En 45-årig man kommer in till vårdcentral pga. blodsocker i urin vid snabbtestundersökning, för vidare utredning. Vid anamnes beskriver patienten att han känner sig mer och mer trött och okoncentrerad under de senaste månaderna. Några gånger under de senaste veckorna har han varit kallsvettig. Utöver detta dricker han mer per dag än tidigare. Vilken undersökning kommer man att utföra för att hitta rätt diagnos?

1. Vilken diagnos är mest vanlig?

- **Diabetes**
- Hypertoni
- Hjärtinfarkt
- Stroke
- Hjärntumör

2. Undersökningar för att komma till rätt diagnos är?

- **Oralt glukostoleranstest**
- **Labokontroll av HbA_{1c}**
- ArbetsEKG
- Magnetresonanztomografi (MR)
- Njurperfusionscintigram

2014HT

Definition "Metabol syndrom" av International Diabetes Federation innehåller utöver Bukfetma minst två av dem följande diagnoser till...

- **Förhöjd mängd triglycerider (fett) i blodet**
- **Högt blodtryck**

- Hjärtsvikt
- Stroke

2012HT 2013VT

Kontroll av HbA_{1c} är viktig för en diabetiker med typ 1 diabetes (mening 1)

... på grund av att...

HbA_{1c} hjälper till att dosera basinsulindosering av typ 1 diabetes. (mening 2)

- **Mening 1 är rätt. Mening 2 är rätt. Kombination är rätt.**
Båda meningar stämmer i kombination.

2012HT 2013VT 2014HT

Vilka symptom eller beskrivningar tillhör diagnosen Morbus Crohn?

- **Även vid uttalad inflammation partier av tarmkanal med normalt utseende**
- **Behandling sker huvudsakligen med Metronidazol**
- **Kirurgisk behandling bara vid fulminant utveckling**
- **Årslånga sjukdomsperioder med omväxlande perioder av relativ besvärsfrihet**
- Kort sjukdomshistoria med diarréer upp till 15 gånger per dag

2014HT

Hur behandlas en hyperventilationskramp?

- **Avbryta behandling**
- **Pat ska andas i en plastpåse**
- Ge patienten syrgas
- Öppna fönstret till behandlingsrum
- Adrenalin är viktigt

2013VT

Vilken fysiologisk effekt har surfactant?

- **Reducera ytspänning i bronkioli**
- Att utlösa atelektas (*sammanfallen lungblåsa*)
- Gör andningsfunktion omöjligt vid lungfibros
- Försämra prognosen av en COL
- Tillhör kroppens immunförsvar

2013VT

Vilka symptom tillhör diagnosen "Järnbristanemi"

- **Trötthet**
- **Restless legs syndrom**
- **Kompensatorisk tackykardi**

- Hyperaktivitet
- Hyperurikemi

2014HT

Möjliga orsaker till en Trombocytopeni

- **Försämrad bildning från benmärgens megakaryocyter**
- **Ökad poolning i en förstörd mjälte**
- **Sjukdomar som förkortar de cirkulerande trombocyternas livslängd**
- **Utspädningstrombocytopeni som ses efter blodtransfusioner**
- Resorption av järn är reducerad

2014HT

En patient som lider av en polycytemia vera har oftast en abnorm ökning av t.ex. erythrocyter i blodet. Vad betyder detta för patienten:

- **Större risk för stroke eller hjärtinfarkt**
- **Pat är ev. behandlad med blodförtunnande**
- Pat kan inte behandlas utan endokarditprofylax
- Risk för kramp är större vid akutfall
- Långvarig behandling ska undvikas

2013VT 2014HT

En "maligna lymfom"

- **Kan antingen utgå från B- eller T-lymfocyter**
- **90 % utgår från B-lymfocytens utvecklingskedja**
- **T-cellslymfom är med några få undantag mer svårbehandlade än B-cellslymfom**
- **Anemi, infektionskänslighet, blödningsbenägenhet beroende på trombocytopeni**
- **B-lymfocyterna är förändrade (Sternberg Reed-cellen)**

2013VT

Symptom och/eller information som ej tillhör Celiaki?

- **Laktas fattas hos de patienterna**
- Kallas också Sprue
- Viktnedgång och utvecklingsstörning/tillväxtstörning hos patienten
- Allergiliknande reaktion i tunntarm
- Symptombilden betingas huvudsakligen av den generella malabsorption som villusatrofin medför

2012HT-1 2013VT 2014HT

Du behandlar en patient med diabetes typ 1. Vilka symtom kan patienten utveckla för att

Du kommer misstänka en hypoglykemi?

(Beskriv 5 tecken av en hypoglykemi.)

- **Pat. blir sinnesförändrad (t.ex. aggressiv)**
- **Pat. blir medvetslös**
- **Pat. blir kallsvettig**
- **Pat. beskriver stickningar runt munnen**
- **Pat. får en hjärtstopp**
- **(+Tremor – muskelskakningar)**

2013VT 2014HT

En patient visar följande symptom efter att ha blivit stucken av en geting:

- Slemhinnorna i näsa och ögon svullnar, huden kliar, slemproduktion i näsan ökar -> snuvig.
- Bronkernas muskler dras ihop -> hosta och andnöd, astma

Gell och Goombs har delat in allergiska reaktionerna. Till vilken tillhör ovan nämnd reaktion?

- **Typ I**
- Typ II
- Typ III
- Typ IV
- Typ V

2014HT

Vad är tecken på en hypotyreos?

- **Trötthet, depression, kognitiv svikt.**
- **Svullnad – myxödem – framför allt periorbitalt.**
- **Behandling med L-tyroxin.**
- Ospecifik, icke immunologisk överkänslighet i slemhinnorna.
- Svår och snabbt insättande systemisk överkänslighetsreaktion.

2012HT-1 2013VT

Vad betyder hyperreaktivitet?

- **Ospecifik, icke-immunologisk överkänslighet i slemhinnorna.**
- Överkänslighetsreaktion initierad av immunologiska mekanismer.
- Individuell tendens att bli sensibiliserad och bilda specifika IgE-antikroppar som svar på exponering för ett vanligt förekommande allergen.
- Orsakas av den fördröjda typen av allergisk reaktion.
- Svår och snabbt insättande systemisk överkänslighetsreaktion.

2012HT-1 2013VT 2014HT

Vilka är de vanligaste läkemedlen som kan utlösa läkemedelsallergier?

(Vilka är de vanligaste läkemedlen som utlöser läkemedelsallergier? Nämn 3.)

- NSAID (COX) läkemedel
- Antibiotika
- Lokalanestesi
- Röntgenkontrastmedel
- Heparin

2012HT-1 2013VT

Beskriv symptom och behandling av GERD

- Reflux av magsaft/sura uppstötningar
- Inflammation i esofagus
- Retrosternal smärta
- Diarréer
- Katarakt

2012HT-1 2013VT 2014HT

Vid anamnes berättar patienten att hon har fibromyalgi. Vilka symptom kommer patienten att beskriva i vanliga fall?

- Diffusa muskelsmärter, men ledsmärter (artralgi)
- Symptomen kommer oftast smygande
- Typiskt att smärtupplevelsen från olika regioner växlar
- Intensiteten kan också vara mycket växlande
- Vanligast stora leder i kroppen drabbas (händer, fötter, axel, höft och käkled)

2013VT

Artros är den vanligaste ledsjukdomen. Vilket symptom tillhör ej artros-sjukdomen?

- Vid "Tenderpoints" utlöses lokal och strålade smärta
- Muskelatrofi i låret
- Breddökning av leden med uppdrivna kanter (osteofyter)
- Krepitationer / knaster och smärta vid passiv ledrörelse
- Ibland ledsvullnad som tecken på ökad mängd ledvätska

2012VT 2012HT 2013VT 2014HT

Vilka symptom tillhör inte en anafylaxi?

(Efter lokalanestesi misstänker du att din patient fått en anafylaktisk reaktion. Nämn 5 symptom som din patient lider av – svarsalternativen i svart)

- Lymfödem
- Stridor (ett visslande ljud som hörs vid andning)
- Illamående
- Klåda

- Snabb svag puls
- (+ Oro, ångest, kräkningar, diarré)

2014HT

Möjliga orsaker till obstruktion i de nedre urinvägarna

- Prostatacancer (*egentligen en orsak, men var med i felaktiga kombinationer: "1,2 och 5 är rätt" samt "1,2,3 och 4 är rätt"*)
- **Blåsten**
- **Trauma mot urinväg**
- Hematom
- Njursten

2012HT-1

Anledning till en hyperkalemi kan inte vara

(Nämn 3 anledningar för en hyperkalemi – svarsalternativen i svart)

- **Hyperventilation**
- Njursvikt
- Hemolys
- Metabolisk acidosis
- Kaliumsparande diuretika

Tre tillstånd kan förorsaka medvetandepåverkan hos diabetespatienten.

Vid ... (9) kan tillståndet bli akut livshotande om glukoshalten blir så lågt att hjärnan som är direkt beroende av glukos som energikälla, inte får tillräckligt med glukos in i cellerna.

... (10) kan leda till akut svåra situationer såsom vid ... (11) på grund av metabol acidosis och hyperosmolärt hyperglykemiskt syndrom (HHS) då mycket höga glukosnivåer i blodet ökar risken för att utveckla hjärnödemed.

Välja rätt, varje begrepp används bara en gång!

- **Hypoglykemi = 9**
- **Hyperglykemi = 10**
- **Ketoacidosis = 11**
- Hyperkalcemi
- Hypertoni

2012VT 2012HT

Vilka symtom kan tillhöra till diagnosen reumatisk artrit?

(Nämn 4 symtom som leder till diagnosen reumatisk artrit.)

- **Seropositiva reumafaktorer**
- **Symmetriska artriter**
- **Artrit i 3 eller flera leder**

- **Typiska radiologiska förändringar**
- **Subkutana noduli**

Vilket undersökningsfynd är mest sällsynt vid diagnosen metabolisk syndrom?

- **Hyperurikämi** (*förhöjda nivåer av urinsyra i blodet*)
- Arteriell hypertoni
- Insulinresistens
- Patologisk insulinintolerans
- Förhöjd HLD serumkoncentration (*höga lipidnivåer i blodet*)

2012HT

En 68-årig kvinna kommer in för behandling. Patienten har inte haft kontakt med tandvården under några år. Hon själv beskriver sig som väsentligt frisk, inga allergier. I hälsodeklarationen har hon kryssat in hypertonus. Hon anger regelbunden kontakt med sjukvården och i medicinlistan har patienten skrivit, utöver blodtryckssänkande medel, "några tabletter" som hon inte kommer ihåg namnet på. Vid intraoral undersökning av henne konstaterar ni kariesangrepp på flera tänder och en hög kariesaktivitet. Patienten berättar samtidigt om en tilltagande muntorrhet och torra ögon.

Vad misstänker du för diagnos?

- **Sjögrens syndrom**
- **Systemisk lupus erythematosus (SLE)**
- Hjärtsvikt
- Kronisk sinusit
- Akut myeloisk leukemi

Hur kommer ni att fortsätta med patientbehandlingen?

- **Informera pat om diagnosen**
- **Kontakta patientens läkare**
- **Salivflödesmätning**
- **Lagningar av tänderna**
- **Framställa fluorideringsskena**

Textfrågor – se dessa mer som instuderingshjälp!

2012VT

En patient som lider av diabetes mellitus går till sin läkare för kontroll. Blodsockervärdet är helt perfekt, men varför kan det vara lönsamt att kontrollera HbA1c också?

HbA1c är ett prov som mäter blodsockret över en lång tid och kan ses som ett integrerat mått på plasmaglukos över en period på 4-8 veckor. När blodsockret finns i hög koncentration binder det efter ett tag till hemoglobinmolekyler och bildar ett komplex som kallas "glycerat". Genom att mäta nivån kan man se om man behöver justera behandlingen.

2012HT

Du behandlar en patient med diabetes typ 1. Beskriv 5 tecken på hyperglykemi.

Törst, ökad urinmängd, torr hud och slemhinnor, trötthet, avmagring.

2012HT-1

Vad är en anemi och vilka symptom brukar patienten visa?

Brist på erythrocyter (röda blodkroppar). Allmänna anemisymtom som trötthet och nedsatt kondition. Kan vara järnbristanemi, megaloblastisk, hemolytisk eller aplastisk anemi.

2012HT-1

Vid en megaloblastisk anemi har kroppen utvecklat en brist av folsyra och kobalmin.

Varför är de viktiga för kroppens funktion?

Folsyra är viktig för DNA-replikationen. Kobalamin agerar som koenzym i reaktioner i varje cell som delar sig. Brist på dessa kommer hämma DNA-syntesen.

2012HT-1

En patient med hemofili lider av?

En medfödd blödningssjukdom. Blödning kan uppkomma inom alla organsystem, risk för intrakraniella blödningar är stor. Finns som typ A och B. Mycket ovanlig hos kvinnor.

2012VT

En 70 år gammal kvinna berättar vid anamnes att hon har problem med mage och får en gång i månaden en spruta av sin läkare men vet inte vad den innehåller. Vilken sjukdom misstänker du att patienten lider av? Vilken behandling får hon regelbundet?

Osäker.

Om ulcerös kolit → 5-ASA eller prednisolon.

Om kolondivertikulös (ökande prevalens i högre åldersgrupper) → 5-ASA.

2012VT

Vid blodtrycksmätning har en patient en grov hypertoni om hans värde ligger över...

180 mmHg systoliskt och 110 mmHg diastoliskt.

2012HT

Hur är blodtrycket hos en patient med hypertensiv kris i mmHg om du gör en mätning?

Vilka symptom beskriver en pat med hypertensiv kris? Nämn 3 symptom.

Blodtrycket över 120 mmHg diastoliskt.

Symtom är pulserande huvudvärk, tinnitus (pulssynkron – man hör hur blodet liksom pumpas i öronen) och lungödem.

Anledningen till tillståndet kan vara att pat. inte tagit sin blodtryckssänkande medicin.

2012VT 2012HT-1

Efter en anestesi av N. Alveolaris Inferior berättar din patient att han är svimfärdig och mår illa. Han blir svettig och blek. Vilket tillstånd misstänker du och hur behandlas patienten?

(Hur behandlas en patient som har svimmat av i behandlingsstolen?)

Pat. kan ha en fobi för sprutor, vilket utlöst en vasovagal hypotension och blodtrycksfall.

Synkope (svimning) kommer så småningom inträffa när det parasympatiska nervsystemet dominerar och sympatiska nervsystemet är avstängt.

Viktigt att höja hans ben över 30 grader så hjärnan får blod igen.

Öppnar fönstret → kommer in frisk luft.

Lägger nått kallt på pat. panna → försöka sätta igång en sympatisk reflex.

2012HT-1

Du kommer att behandla en patient med astma bronkiale.

a) Vilka utlösande faktorer finns för astma bronkiale?

Kall luft, Starka dofter, Stress, Latex, läkemedel, psykogena faktorer, allergen (ex pollen).

b) Hur ska vi planera behandlingen?

Ta anamnes, lugn behandlingssituation (så pat. inte blir stressad och får ett anfall), planera in kortare behandlingar, pat. ska ha med sig sin medicin i behandlingsrummet.

c) Vad ska vi göra om patienten får ett akut astmaanfall under behandlingen?

Avbryta behandlingen, hjälpa pat. ta sin medicin, ringa 112 och ge syrgas *endast* om pat. visar cyanos.

2012VT

Nämn 2 faktorer som kan utlösa astmaanfall under en tandbehandling.

Stress

Torr luft, stark spritlukt (starka dofter).

2012VT

En patient som lider av Morbus Crohn får en terapi med Prednisolon och Metronidazol.

Hur kan sjukdomen och terapin påverkas av en tandbehandling?

Prednisolon innehåller kortison → kan ge månformat ansikte (Cushings syndrom) → försämrade gapförmåga.

Kortison ger även:

- Ökad risk för osteoporos och bennekroser → nedsatt läkningsförmåga.
- Ökad risk för infektioner → lämna inga öppna sår i munnen.
- Högt blodtryck → högre blödningsrisk

2012VT

Din patient berättar att hon har fått en ny njure för 5 år sedan. Vilken medicinering förväntar du dig? Hur påverkas tandbehandlingen av denna patient?

Behandling med heparin. Ger en ökad risk för efterblödning – pat kan få blödning flera dagar efter ingreppet.

Smärtlindring ska inte ske med NSAID eller paracetamol, som elimineras via njurar, utan med opioider.

Kontakta dialysenheten för att se vilken dag som passar bäst för ingreppet.

2012HT-1

Vad är skillnaden mellan Crohns sjukdom och ulcerös kolit?

Båda tillhör inflammatorisk tarmsjukdom (IBD). Orsaken är okänd och troligen multifaktoriell.

Sjukdomsförloppet för Crohns sjukdom är mer smygande och perioder med ökande sjukdomsaktivitet är mer långdragna.

Till skillnad från ulcerös kolit finns det vid Crohns sjukdom även vid uttalad inflammation partier av tarmkanalens slemhinna med normalt utseende.

2012VT

Din tandsköterska berättar att hon hade stuckit sig sista veckan på en nål som användes till en patient som lider av Hepatit C. Hon mår bra och önskar ingen terapi. Vad rekommenderar du till henne och vilken information om sjukdomen ger du till henne?

Rekommenderar interferron och antiviralt medel pga stor risk för att viruset överförs med kroppsvätska från patienten.

Symtomen för Hepatit C kommer först efter ca 1 månad och inkluderar trötthet, ikterus (gulsot), illamående och feber. På sikt kan det även leda till levercirrhos och hepatocellulär cancer. Dessutom kan man själv bära viruset – kroniskt – och sedan smitta andra patienter med det.

2012HT 2012HT-1

En patient med Hepatit C och levercirros ska opereras. Vilka risker finns? Nämn 3.

(En patient kommer till behandling och har Hepatit C. Du måste dra ut flera tänder. Hur planerar du behandlingen? Måste du vara förberedd för speciella åtgärder?)

Vitamin K-produktionen har slutat → störd koagulation → blödningsrisk.

Hepatit C är kroniskt → infektionsrisk för oss som behandlare.

Pat. allmänna hälsotillstånd är reducerat – ex andning eller hjärtsvikt → risk för pat. pga detta.

2012VT 2012HT-1

En patient som inte har med sig sin medicinlista meddelar att hon får en tablett för sin osteoporos, men hon vet inte namnet på medicinen. Vilken behandling misstänker du och hur kan detta påverka din behandling av patienten?

(Bifosfonater används för...?)

Behandling med bifosfonater som hämmar patologisk aktivering av osteoklaster. Exempelvis vid osteoporos och sjukdomar som "tuggar bort" benet (M. paget).

Ökar risk för bennekros. Om det är ett problem så skicka pat till specialist. Lämna inga öppna sår. Tandhygienistbehandling med instruktion om det behövs.

2012VT

Vid undersökning av en 20-årig kvinna uppräcker du massiva erosioner på alla tänder, mest lingualt. Patienten är underviktig. Vilken sjukdom misstänker du?

Anorexia nervosa. Förekommer till 95 % hos kvinnor. Pat. passar in på typisk symtombild: ung kvinna, underviktig, erosionsskador lingualt på tänderna (pga kräkning).

2012HT

Patienten har fått en blodpropp efter ett kirurgiskt ingrepp. Läkare har ordinerat Waran. Ni ska operativt extrahera visdomstand 38. Vilken laborparameter kommer ni att bestämma inför ingreppet för att kunna avgöra blödningsrisk?

Waran är en blodförtunnande medicin med det verksamma ämnet warfarin. Bestämmer därför PK-värde, som är en funktion av vitamin K-beroende koagulationsfaktorer.

2012HT-1

Vid undersökning av en 68-årig kvinnlig patient konstaterar du kariesangrepp på flera tänder. Samtidigt berättar patienten om en tilltagande muntorrhet. Patienten har inte haft cancer och har inte blivit strålbehandlad. Hon äter inga mediciner. Vad misstänker du som diagnos och hur kommer du att fortsätta utredningen?

Sjögrens syndrom.

- Salivflödesmätning
- Lagningar av tänderna
- Framställa fluorideringsskena

2012HT 2012HT-1

(En patient har skrivit i hälsodeklarationen att han har Celiaki. Vad måste patienten undvika?)

Beskriv symptom och behandling av Celiaki.

Celiaki beror på en allergiliknande reaktion i tunntarmen som beror på villusatrofi vid intag av gluten.

Leder till malabsorption, diarréer, mag-tarm besvär och hos barn dålig vikt- och längdutveckling.

Behandling sker genom glutenfri kost och substitutionsbehandling med vitaminer (i takt med villis normalisering kommer vitaminbristerna försvinna spontant).

2012HT

Förklara skillnad mellan relativ och absolut blodbrist.

Osäker.

Absolut anemi betyder att massan erythrocyter (röda blodkroppar) i kroppen har minskat till den grad att de inte räcker till för syresättningen.

Relativ anemi är ett resultat av en ökad plasmavolym. Inträffar ex i slutet av graviditeten.

2012HT

Vad är skillnaden mellan trombos och emboli?

Trombos är ett tillstånd som orsakas av blodkoagulation inuti blodkärlen. Bildas då ett plack som ockluderar kärlet.

Emboli är en trombos som lossnar från kärlväggen och följer med blodflödet – en vandrande blodpropp. När kärlen sedan blir för smala fastnar proppen och stänger då plötsligt av blodflödet helt. Emboli kan exempelvis färdas från hjärtat till hjärnan och leda till stroke.

2012HT

Ni ska behandla en patient med konstgjord hjärtklaff. Patienten behöver en endokarditisk profylax. Vad betyder detta och hur kommer ni att genomföra en sådan?

Innebär att man vid ingrepp som innebär risk för bakteriemi (ex orala ingrepp) hos patienter med exempelvis klafffel eller tidigare endokardit ger engångsdos med antibiotika. En antibiotisk preoperativ profylax med en dos antibiotika.

2012HT

Vilka typer av allergiska reaktioner finns? Beskriv kort vilka av de som har en betydelse för oss inom tandvården och varför.

- Astma bronkiale – kan utlösas vid stressiga behandlingssituationer eller starka dofter (spritdoft).
- Allergisk rinokonjunktivit – pollen.
- Födoämnesallergi – jordnöt, soja. Sojaprodukter i nedsövningsmedel man använder.

- Kontaktallergi – metaller. Reaktion vid protes med metall i sig.
- Läkemedelsöverkänslighet – mot NSAID, antibiotika, lokalanestesi, röntgenkontrastmedel etc.

2012HT-1

Vid allergisk reaktion spelar histamin en stor roll. Vilka celler skickar ut histamin och hur reagerar kroppens organ?

Histamin bildas i basofiler samt i granula i mastceller. Utsöndras när mastcellerna reagerar på antigener → kontraktion av glatt muskulatur i bronker samt ökad vasodilatation och kärlpermeabilitet → orsakar rinnsnuva, hudutslag, svullnader, andnöd.

2012VT

Förklara varför ett subkutant allergitest av dentala material oftast ger fel resultat.

För att man inte testar originalmaterialet (ex en metall) utan istället använder sig av metallsalter, vilka beter sig på ett annorlunda sätt.

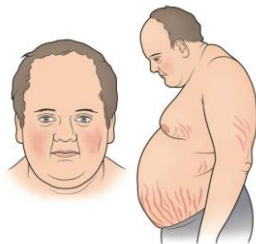
I ett "scratch test" av ett metallsalt kommer det därför bete sig helt annorlunda.

Man kan inte heller göra något allergitest på slemhinnorna, utan gör det istället på hud. Där kan ett metallsalt utlösa lokala symtom – rodnad, klåda etc – som egentligen inte uppträder i munslemhinnan. Då kommer allergitestet ge ett falskt positivt svar.

2012HT-1

Beskriv typiskt utseende av en patient med Cushings Syndrom. Hur orsakas sjukdomen?

Orsakas av en förhöjd kortisolproduktion, ex kortisolöverskott från en hormonproducerande tumör i hypofysen. Typiskt utseende är månansikte, bukfetma, tunn torr hud och muskelatrofier o armar och ben.

2012HT-1

Vad är surfactant och hur fungerar den?

Ett speciellt protein som reducerar ytspänningen i lungornas alveoler. Detta motverkar ödembildning och gör att lungvävnaden inte kollapsar vid utandning.

(Ämnet epilepsi behandlas inte i kursen under 2015VT, därför inget svar)

2012HT

Du kommer att behandla en patient med epilepsi.

- a) Vilka utlösande faktorer finns för epileptisk kramp?**
- b) Hur kommer du att planera behandling?**
- c) Vad ska du göra om patienten får epileptisk kramp under behandling?**